

LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

nr. 201 din 28.07.2016

Monitorul Oficial nr.293-305/630 din 09.09.2016

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – [Legea nr.806-XII din 12 decembrie 1991](#) cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 14, cuvintele „invaliditate gravă” se substituie cu cuvintele „dizabilitate severă”.
2. La articolul 22, cuvintele „de invaliditate” se substituie cu cuvintele „de dizabilitate”, iar cuvintele „pensie de invaliditate” – cu cuvintele „pensie de dizabilitate”.
3. La articolul 28, cuvintele „rămași invalizi” se substituie cu cuvintele „încadrați în grad de dizabilitate”.

Art.II. – [Legea nr.1225-XII din 8 decembrie 1992](#) privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.241–246, art.746), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 20 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 20.** Dreptul la pensie sau la alocație socială de stat

Cetățenii Republicii Moldova supuși represiunilor și ulterior reabilitați au dreptul la pensie conform [Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat](#). În cazul în care persoana nu îndeplinește condițiile pentru obținerea dreptului la pensie, aceasta beneficiază de alocație socială de stat, stabilită în conformitate cu [Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni](#).”

2. La articolul 21, cuvântul „Invalizii” se substituie cu cuvintele „Persoanele cu dizabilități”, iar cuvintele „articole protezo-ortopedice” – cu cuvintele „mijloace ajutoare tehnice”.

Art.III. – [Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993](#) (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.247–251, art.752), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (2), cuvântul „invalide” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.
2. La articolul 3 litera b), cuvântul „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.
3. La articolul 19, cuvântul „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”, iar cuvântul „invaliditatea” – cu cuvântul „dizabilitatea”.
4. Articolul 20 va avea următorul cuprins:
„**Articolul 20.** Stabilirea dizabilității
Gradele de dizabilitate, cauzele și timpul survenirii dizabilității sînt stabilite de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale.”
5. Articolul 21:
în denumire, cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvântul „dizabilității”;
în partea introductivă, cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvântul „dizabilității”, iar cuvântul „invalizii” – cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”;

la litera a), cuvintele „invalidi de război” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități de pe urma războiului”, iar cuvântul „invaliditatea” – cu cuvântul „dizabilitatea”;

la litera b), cuvântul „invalidi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”, iar cuvântul „invaliditatea” – cu cuvântul „dizabilitatea”.

6. La articolul 22, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Mărimea pensiei de dizabilitate se stabilește în următoarele proporții:

a) persoanelor cu dizabilități severe și accentuate de pe urma războiului – 75 procente, cu dizabilități medii – 50 procente din sumele respective ale soldei (cîștigului);

b) persoanelor cu dizabilități indicate la art.21 lit.b) încadrate în grad de dizabilitate severă – 75 procente, dizabilitate accentuată – 55 procente și dizabilitate medie – 30 procente din sumele respective ale soldei (cîștigului).”

7. Articolul 23:

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate de pe urma războiului din rîndurile soldaților în termen – 504 lei, cu dizabilități medii – 252 lei, pentru persoanele cu dizabilități indicate la art.21 lit.b) încadrate în grad de dizabilitate severă și accentuată din rîndurile soldaților în termen – 336 lei, iar în grad de dizabilitate medie – 168 lei;”

la litera b), cuvântul „invalidii” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

8. La articolul 24, cuvântul „invalidii” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

9. Articolul 28:

în denumire, cuvintele „grupe de invaliditate” se substituie cu cuvintele „gradului de dizabilitate”;

în textul articolului, cuvintele „grupe de invaliditate”, „invalidului de război”, „infirmități de muncă”, „noii grupe de invaliditate” și „invalidității” se substituie, respectiv, cu cuvintele „gradului de dizabilitate”, „persoanei cu dizabilități de pe urma războiului”, „unui accident de muncă”, „noului grad de dizabilitate” și „dizabilității”.

10. Articolul 29:

în denumire, cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvântul „dizabilității”;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dacă persoana cu dizabilități din rîndurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă sau din trupele organelor afacerilor interne a depășit termenul de reexaminare în cadrul Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau în cadrul structurilor sale teritoriale, plata pensiei acesteia se suspendă, iar în cazul reconfirmării dizabilității, se reia din ziua suspendării, însă cel mult pentru o lună înainte de data reexaminării.”

la alineatul (2), cuvântul „invalidul” se substituie cu cuvântul „persoana cu dizabilități”, sintagma „consiliul de expertiză medicală a vitalității” – cu textul „Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale”, iar cuvântul „invaliditatea” – cu cuvântul „dizabilitatea”.

11. Articolul 31 alineatul (2):

la litera a), cuvântul „invalidi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”;

la litera b), cuvintele „sînt invalidi” se substituie cu cuvintele „sînt încadrați în grad de dizabilitate”.

12. La articolul 37 alineatul (1) litera a), cuvintele „invalidilor de război” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului”.

13. Articolul 43 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 43.** Modul și termenele de stabilire a dizabilității membrilor de familie

Modul și termenele de stabilire a dizabilității, prevăzute în art.20 și 29, se extind și asupra membrilor de familie încadrați în grad de dizabilitate.”

14. Articolul 50 alineatul (1):

la litera a), textul „stabilirea invalidității de către consiliul de expertiză medicală a vitalității” se substituie cu textul „stabilirea gradului de dizabilitate de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale”;

la litera b) liniuța întâi, cuvintele „atestați drept invalidi” se substituie cu cuvintele „încadrați în grad

de dizabilitate”, iar cuvintele „stabilirii invalidității” se substituie cu cuvintele „stabilirii gradului de dizabilitate”.

15. În cuprinsul legii, cuvintele „pensia de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate”.

Art.IV. – [Legea presei nr.243-XIII din 26 octombrie 1994](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.2, art.12), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 4:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins:

„(4) Publicațiile periodice și agențiile de presă sînt obligate să utilizeze un limbaj accesibil și să prezinte informația furnizată în așa mod încît aceasta să nu lezeze onoarea și demnitatea persoanelor cu dizabilități.

(5) Este inadmisibilă și se contracarează în conformitate cu legislația în vigoare publicarea oricăror materiale și informații care prezintă imaginea persoanelor cu dizabilități în manieră de umilință a demnității și/sau conține un îndemn deschis sau ascuns la discriminare, ură și la alte acțiuni ce ar încălca drepturile acestor persoane.”

Notă: Vezi Rectificarea din Monitorul Oficial nr.356-359 din 06.10.2017, pag.13 (În loc de „(2)” și „(3)” se va citi „(4)” și, respectiv, „(5)”).

2. Legea se completează cu articolul 26¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 26¹. Răspunderea persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul publicațiilor periodice și agențiilor de presă

Persoana cu funcție de răspundere din cadrul publicațiilor periodice și agențiilor de presă care se face vinovată de lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanei cu dizabilități se sancționează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”

Art.V. – [Legea nr.271-XIII din 9 noiembrie 1994](#) cu privire la protecția civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.20, art.231), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 13:

la alineatul (2) litera d), cuvintele „survenirii invalidității” se substituie cu cuvintele „încadrării în grad de dizabilitate”;

la alineatul (4), cuvîntul „invalide” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

2. La articolul 22, alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) În componența formațiunilor Protecției Civile se includ în mod obligatoriu cetățenii Republicii Moldova: bărbați – în vîrstă de la 18 la 60 de ani, femei – în vîrstă de la 18 la 55 de ani. Persoanele cu dizabilități, femeile gravide și cele care au copii sub 8 ani sînt implicate în mod benevol.”

Art.VI. – [Legea nr.338-XIII din 15 decembrie 1994](#) privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.13, art.127), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, după cuvîntul „religie,” se introduce cuvîntul „dizabilitate,”.

2. La articolul 10 alineatul (2), cuvintele „Copiii cu handicap fizic sau mental” se substituie cu cuvintele „Copiii cu dizabilități”.

3. La articolul 11 alineatul (4), cuvintele „a copiilor invalizi și a copiilor cu handicap fizic sau mental” se substituie cu cuvintele „a copiilor cu dizabilități”.

4. Articolul 24 va avea următorul cuprins:

„Articolul 24. Drepturile copiilor cu dizabilități

(1) Statul asigură copiilor cu dizabilități, în egală măsură cu alți copii, dreptul la protecție socială, asistență medicală, reabilitare, educație, muncă, acces la mediul fizic, tehnologiile și sistemele informaționale, de comunicare, precum și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, pentru a

se putea bucura de o viață decentă în condiții care să le faciliteze participarea activă la viața socială.

(2) Statul asigură copiilor cu dizabilități dreptul de a beneficia de prestații și servicii sociale.”

Art.VII. – [Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.34, art.373), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 18 alineatul (1), cuvintele „copii handicapați” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

2. La articolul 19 alineatul (3), cuvântul „infirmitate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

3. La articolul 38 alineatul (2), cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvântul „dizabilități”.

4. Articolul 56 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 56.** Determinarea incapacității temporare de muncă, dizabilității și capacității de muncă

(1) Determinarea incapacității temporare de muncă se efectuează de către instituțiile medico-sanitare la solicitarea angajatorului, angajatului sau a unei persoane care acționează în interesul angajatului. Instituția medico-sanitară, la solicitarea acestora, prezintă documentele medicale ce confirmă lipsa persoanei de la serviciu pe motiv de boală, asigurând protecția datelor cu caracter personal ale angajaților.

(2) Determinarea dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte și la copiii de pînă la 18 ani se efectuează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, cu structurile sale teritoriale, subordonat Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

(3) Modul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, inclusiv modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, se aprobă de Guvern.

(4) Criteriile de determinare a dizabilității și capacității de muncă se aprobă prin ordinul comun al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Sănătății și Ministerului Educației, după caz.”

Art.VIII. – [Legea nr.837-XIII din 17 mai 1996](#) cu privire la asociațiile obștești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.153–156 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (2), cuvintele „de invalizi” se substituie cu cuvintele „ale persoanelor cu dizabilități”.

2. La articolul 12, alineatul (4) se abrogă.

3. La articolul 26, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Asociația obștească are dreptul să procure complexuri patrimoniale necesare desfășurării activității tehnico-științifice, pedagogice, cultural-educative, sportive, de întremare, activității de întreprinzător și altei activități permise de legislație. Asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități sînt în drept să creeze întreprinderi specializate în scopul utilizării forței de muncă a persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu [Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități](#). Se consideră întreprinderi specializate ale asociațiilor obștești ale persoanelor cu dizabilități întreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale acestor asociații și în care nu mai puțin de 50% din numărul total de salariați sînt persoane cu dizabilități.”

Art.IX. – [Legea nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996](#) cu privire la sistemul penitenciar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183–185, art.654), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 31:

în denumire, cuvintele „survenirii invalidității” se substituie cu cuvintele „încadrării în grad de dizabilitate a”;

la alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) dizabilitate a colaboratorului sistemului penitenciar survenită în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu sau dizabilitate survenită în perioada de cel mult 3 ani de la eliberarea din serviciu

ca urmare a unei boli contractate în perioada satisfacerii serviciului. Sumele de asigurare sub formă de drepturi bănești lunare se vor plăti colaboratorului sistemului penitenciar pînă la restabilirea capacității de muncă, dar nu mai mult de 5 ani. După expirarea acestui termen se stabilește pensie de dizabilitate;”.

2. La articolul 36 alineatul (4), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

3. La articolul 37 alineatul (6), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

Art.X. – [Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 33 alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) este persoană cu dizabilități și s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobîl;”

la litera d), cuvîntul „invalid” se substituie cu cuvintele „persoană cu dizabilități”;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) este persoană cu dizabilități de pe urma războiului, persoană cu dizabilități din copilărie, persoană cu dizabilități severe și accentuate;”.

2. Articolul 35:

la alineatul (1), cuvintele „invalidilor din copilărie” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități din copilărie”;

la alineatul (2) litera a), cuvintele „invalid din copilărie” se substituie cu cuvintele „persoană cu dizabilități din copilărie”.

3. Articolul 103:

la alineatul (1) punctul 10), cuvintele „profilaxia invalidității și reabilitarea invalizilor” se substituie cu cuvintele „profilaxia dizabilității și reabilitarea persoanelor cu dizabilități”;

la alineatul (8), cuvintele „persoane handicapate” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

4. La articolul 151 alineatul (2) litera b), cuvintele „invalizilor de gradul I”, „invalizilor de gradul II”, „invalizilor de gradul III” se substituie, respectiv, cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități severe”, „persoanelor cu dizabilități accentuate”, „persoanelor cu dizabilități medii”.

5. Articolul 283 alineatul (1):

la litera h), textul „invalizii de gradul I și II, invalizii din copilărie, invalizii de gradul III” se substituie cu textul „persoanele cu dizabilități severe și accentuate, persoanele cu dizabilități din copilărie, persoanele cu dizabilități medii”;

la litera k), cuvintele „copii invalizi” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”, iar cuvîntul „dezabilități” – cu cuvîntul „dizabilități”.

6. La articolul 343, textul „Sînt scutiți de taxă invalizii posesori” se substituie cu textul „Sînt scutite de taxă persoanele cu dizabilități posesoare”.

Art.XI. – Articolul 16 din [Legea nr.1402-XIII din 16 decembrie 1997](#) privind sănătatea mentală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44–46, art.310), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (2) literele c) și d), cuvîntul „invalizilor” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități”;

la alineatul (4) litera b), cuvintele „a invalizilor suferinzi” se substituie cu cuvintele „a persoanelor cu dizabilități suferinde”.

Art.XII. – La articolul 7 alineatul (1) din [Legea nr.123-XIV din 30 iulie 1998](#) cu privire la capitalizarea plăților periodice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.85–86, art.570), cu modificările ulterioare, sintagma „Consiliului de expertiză medicală a vitalității”, în ambele cazuri, se substituie cu sintagma „Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă”.

Art.XIII. – [Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998](#) privind pensiile de asigurări sociale de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42–44, art.247), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1, noțiunea „invaliditate” se exclude.

2. La articolul 2 alineatul (1), textul „pierderea capacității de muncă (datorită vârstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului” se substituie cu textul „dizabilitate, vîrstă sau pierderea întreținătorului”.

3. Articolele 18 și 19 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 18. Constatarea dizabilității și capacității de muncă

Dizabilitatea și capacitatea de muncă, cauzele, gradul și timpul survenirii acestora se constată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale în baza Instrucțiunii privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă.

Articolul 19. Condițiile de stabilire a pensiei de dizabilitate

Are dreptul la pensie de dizabilitate persoana asigurată căreia, în urma expertizării de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale, i s-a stabilit dizabilitate din cauza:

- a) unei afecțiuni generale;
- b) unui accident de muncă;
- c) unei boli profesionale.”

4. Articolul 20:

la alineatul (1), cuvintele „boală obișnuită” se substituie cu cuvintele „afecțiune generală”;

la alineatul (3), cuvintele „boală obișnuită” se substituie cu cuvintele „afecțiune generală”, iar cuvintele „invalidizilor din copilărie” – cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități din copilărie”;

la alineatul (4), cuvintele „boală obișnuită” se substituie cu cuvintele „afecțiune generală”.

5. Articolul 22:

la alineatul (1), textul „C.E.M.V.” se substituie cu textul „Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale”;

la alineatul (2), textul „C.E.M.V.”, în ambele cazuri, se substituie cu textul „Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau a structurilor sale teritoriale”.

6. Articolul 25 alineatul (1):

la litera b), cuvîntul „susținătorului” se substituie cu cuvîntul „întreținătorului”, iar cuvintele „gradul I sau II de invaliditate” – cu cuvintele „grad sever sau accentuat de dizabilitate”;

la litera c), cuvîntul „susținătorului” se substituie cu cuvîntul „întreținătorului”.

7. La articolul 26 alineatul (1), cuvîntul „susținătorul”, în ambele cazuri, se substituie cu cuvîntul „întreținătorul”, iar cuvintele „invaliditate de gradul I”, „invaliditate de gradul II sau III”, „gradul I de invaliditate” se substituie, respectiv, cu cuvintele „dizabilitate severă”, „dizabilitate accentuată sau medie”, „gradul de dizabilitate severă”.

8. Articolul 32:

la alineatul (2), textul „C.E.M.V.” se substituie cu textul „Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale”;

alineatul (4):

la litera b), textul „deciziei C.E.M.V. de încadrare în grad de invaliditate” se substituie cu textul „deciziei de încadrare în grad de dizabilitate a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau a structurilor sale teritoriale”;

la litera c), cuvîntul „susținătorului” se substituie cu cuvîntul „întreținătorului”.

9. La articolul 43 alineatul (3), cuvintele „pensia de invaliditate de gradul I și II” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate severă și accentuată”.

10. La articolul 50 alineatul (1) litera d), textul „îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid” se substituie cu textul „îngrijirea unei persoane cu dizabilități severe, a unui copil cu dizabilități”.

11. La articolul 55 alineatul (1), cuvintele „invaliditate de gradul I” se substituie cu cuvintele

„dizabilitate severă”.

12. La anexa nr.3, cuvintele „de gradul I”, „de gradul II”, „de gradul III” se substituie, respectiv, cu cuvintele „severă”, „accentuată” și „medie”.

13. La anexa nr.5, cuvintele „invalidii de gradul I”, „invalidii de gradul II”, „invalidii de gradul III” se substituie, respectiv, cu cuvintele „persoanele cu dizabilități severe”, „persoanele cu dizabilități accentuate”, „persoanele cu dizabilități medii”, iar cuvintele „pensia de invaliditate de gradul I”, „pensia de invaliditate de gradul II”, „pensia de invaliditate de gradul III” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate severă”, „pensia de dizabilitate accentuată” și „pensia de dizabilitate medie”.

14. În cuprinsul legii și în textul anexelor, cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

Art.XIV. – [Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999](#) cu privire la cultura fizică și sport (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.83–86, art.399), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Autoritățile administrației publice asigură condiții pentru practicarea culturii fizice și sportului de către persoanele cu dizabilități în scopul dezvoltării personalității lor și incluziunii sociale a acestora, precum și mijloace care ar permite sportivilor cu dizabilități participarea la competiții naționale și internaționale.”

2. Articolul 15 va avea următorul cuprins:

„Articolul 15. Cultura fizică și sportul pentru persoanele cu dizabilități

(1) Autoritățile administrației publice, asociațiile, cluburile, federațiile naționale de cultură fizică și sport și organizațiile persoanelor cu dizabilități creează pentru persoanele cu dizabilități instituții special amenajate de cultură fizică și asanare, asigură condițiile speciale pentru practicarea exercițiului fizic în instituțiile publice de cultură fizică și asanare, contribuie la participarea persoanelor cu dizabilități la competițiile sportive.

(2) Organizarea activităților de educație fizică și sport în sistemul recuperării continue a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, pregătirea cadrelor, asigurarea metodică și asistența medicală, precum și controlul medical sînt puse în sarcina autorităților publice din domeniul învățămîntului, ocrotirii sănătății, protecției sociale, culturii fizice și sportului, precum și a sindicatelor.

(3) Autoritatea centrală de specialitate, în comun cu Comitetul Național Olimpic și Sportiv, asigură pregătirea și participarea sportivilor cu dizabilități la Jocurile Paraolimpice și competițiile internaționale. În scopul finanțării culturii fizice și sportului practicate de către persoanele cu dizabilități sînt alocate subvenții din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale.”

3. La articolul 30 alineatul (10), cuvântul „invalidi” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

Art.XV. – [Legea nr.489-XIV din 8 iulie 1999](#) privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1–4, art.2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 7 alineatul (3), cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvântul „dizabilități”.

2. La articolul 23 alineatul (1) litera a), cuvintele „pensiei de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensiei de dizabilitate”.

3. La articolul 39, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) pensia de dizabilitate;”.

4. La articolul 41 litera a), cuvintele „boli obișnuite” se substituie cu cuvintele „afecțiuni generale”.

Art.XVI. – [Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr.756-XIV din 24 decembrie 1999](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31–33, art.192), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 10 alineatul (3):

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) mijloace ajutătoare tehnice (orice produs, instrument, echipament sau sistem tehnic utilizat de către o persoană cu dizabilități, de uz special sau general, care previne, compensează, monitorizează, diminuează sau neutralizează deficiența persoanelor cu dizabilități). Acest drept se referă și la acoperirea cheltuielilor pentru repararea lor.”

litera f) se abrogă.

2. Articolul 16:

la alineatul (1), cifrele „25%” se substituie cu cifrele „35%”;

la alineatul (3), cuvintele „încadrat în gradele I sau II de invaliditate” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități severe sau accentuate”;

la alineatul (5), cuvintele „încadrat în gradul III de invaliditate” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități medii”;

la alineatul (8), cuvintele „încadrat în gradul III de invaliditate” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități medii”;

la alineatul (11), cuvintele „încadrați în gradul III de invaliditate” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități medii”;

3. La articolul 17 alineatul (3) litera e), cuvintele „încadrați în gradul III de invaliditate” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități medii”.

4. La articolul 18 alineatul (2) litera a), cuvintele „copiii invalizi” se substituie cu cuvintele „copiii cu dizabilități”.

5. În cuprinsul legii, cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

Art.XVII. – La articolul 5 alineatul (1) din [Legea Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației nr.827-XIV din 18 februarie 2000](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.65–67, art.460), cu modificările ulterioare, cuvântul „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

Art.XVIII. – [Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 316 alineatul (2), cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

2. La articolul 318 alineatul (3), cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

Art.XIX. – [Codul familiei nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.47–48, art.210), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 81 alineatul (1), după cuvintele „boală gravă,” se introduc cuvintele „dizabilitate severă sau accentuată,”.

2. Articolul 82 alineatul (2):

la litera a), cuvintele „invalid de gradul I, II sau III” se substituie cu cuvintele „persoană cu dizabilitate severă, accentuată sau medie”;

la litera d), cuvintele „copil comun invalid” se substituie cu cuvintele „copil comun cu dizabilități”, iar cuvintele „copil comun invalid de gradul I” – cu cuvintele „copil comun cu dizabilități severe”.

3. La articolul 83 litera c), cuvintele „copilului comun invalid” se substituie cu cuvintele „copilului comun cu dizabilități”, iar cuvintele „a copilului comun invalid de gradul I” – cu cuvintele „a copilului comun cu dizabilități severe”.

Art.XX. – Articolul 2 din [Legea nr.121-XV din 3 mai 2001](#) cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.51, art.280), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la punctul 1), cuvintele „invalizilor de război” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități

de pe urma războiului”, cuvântul „invaliditate” – cu cuvântul „dizabilitate”, cuvintele „au devenit invalide” se substituie, în ambele cazuri, cu cuvintele „au fost încadrate în grad de dizabilitate”, iar cuvintele „de gradul I”, „de gradul II”, „de gradul III” se substituie, respectiv, cu cuvintele „cu dizabilități severe”, „cu dizabilități accentuate” și „cu dizabilități medii”;

la punctele 3) și 4), cuvintele „invalidizilor de război decedați” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate”.

Art.XXI. – [Legea nr.140-XV din 10 mai 2001](#) privind Inspectoratul de Stat al Muncii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.68–71, art.505), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 11³, alineatul (1) se completează cu literele k), l) și m) cu următorul cuprins:

„k) adaptarea rezonabilă a locului de muncă pentru persoanele cu dizabilități;

l) crearea sau rezervarea locurilor de muncă și ocuparea/angajarea în muncă a persoanelor cu dizabilități în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

m) prezentarea în adresa agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă, de către angajatori, a rapoartelor despre locurile create și/sau rezervate în cadrul instituțiilor sale pentru persoanele cu dizabilități, precum și despre ocuparea acestor locuri de către persoanele cu dizabilități, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”

2. La articolul 13 alineatul (2), litera c) se completează în final cu cuvintele „, inclusiv cei cu dizabilități”.

Art.XXII. – [Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 67 alineatul (4), cuvintele „persoanelor recunoscute ca invalizi de gradele I și II” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități severe și accentuate”.

2. În cuprinsul codului, cuvintele „handicapului fizic sau psihic” se substituie cu cuvântul „dizabilității”.

Art.XXIII. – La articolul 41 alineatul (2) din [Legea nr.1104-XV din 6 iunie 2002](#) cu privire la Centrul Național Anticorupție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.209–211, art.683), cu modificările ulterioare, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) în cazul încadrării în grad de dizabilitate în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în decursul unui an de la eliberare din organele Centrului a persoanei asigurate:

- în cuantum de 7,5 salarii medii lunare – persoanei cu dizabilități severe;

- în cuantum de 5 salarii medii lunare – persoanei cu dizabilități accentuate;

- în cuantum de 2,5 salarii medii lunare – persoanei cu dizabilități medii;”.

Art.XXIV. – Codul civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82–86, art.661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1418 alineatul (3), cuvintele „pensia de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate”.

2. La articolul 1419 alineatul (2), litera d) va avea următorul cuprins:

„d) persoanelor cu dizabilități;”.

3. La articolul 1459 alineatul (1) litera a), cuvântul „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

Art.XXV. – [Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002](#) cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.18–19, art.57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Anexa nr.2 punctul 1:

la literele a) și b), cuvintele „severe, accentuate ori medii” se exclud;
la litera d), cuvintele „severe, accentuate sau medii” se exclud.

2. La anexa nr.3 punctul 27, cuvintele „severe, accentuate sau medii” se exclud.

Art.XXVI. – La articolul 3 alineatul (1) din [Legea nr.81-XV din 28 februarie 2003](#) privind cantinele de ajutor social (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.67–69, art.283), cu modificările ulterioare, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) persoanele cu dizabilități;”.

Art.XXVII. – [Legea nr.102-XV din 13 martie 2003](#) privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.70–72, art.312), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 litera a), cuvintele „pensiei de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensiei de dizabilitate”, iar sintagma „Consiliului de expertiză medicală a vitalității” se substituie cu textul „Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurilor sale teritoriale”.

2. Articolul 5 punctul 5):

la litera b), textul „invalid de gradul I, a unui copil invalid (în vîrstă de pînă la 16 ani)” se substituie cu textul „persoană cu dizabilități severe, a unui copil cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani”;

la litera d), sintagma „Consiliului de expertiză medicală a vitalității” se substituie cu textul „Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurilor sale teritoriale”;

la litera e), după cuvintele „reabilitare socială” se introduc cuvintele „ , medicală sau profesională”.

3. La articolul 22 alineatul (2) litera b), cuvintele „persoanelor cu handicap” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități”.

4. Articolul 23:

la alineatul (2), cuvîntul „invalidi” se substituie cu cuvintele „cu dizabilități”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Procedura de stimulare a angajatorilor pentru încadrarea absolvenților instituțiilor de învățămînt se stabilește de Guvern.”

5. La articolul 26 alineatul (3), cuvintele „persoanele invalide” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

6. Articolul 34 alineatul (1):

la litera a), cuvintele „invaliditate de gradul I sau II” se substituie cu cuvintele „încadrare în grad de dizabilitate severă sau accentuată”;

la litera c), textul „invalid de gradul I sau a unui copil invalid (în vîrstă de pînă la 16 ani)” se substituie cu textul „persoană cu dizabilități severe sau a unui copil cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani”.

Art.XXVIII. – La articolul 358 alineatul (1) punctul 7) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

Art.XXIX. – [Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159–162, art.648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 8 alineatul (1), cuvîntul „handicap” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

2. La articolul 31 alineatul (2) litera e), cuvintele „a invalizilor” se substituie cu cuvintele „a persoanelor cu dizabilități”.

3. La articolul 62, litera f) va avea următorul cuprins:

„f) persoanele cu dizabilități;”.

4. La articolul 76 litera m), cuvintele „a gradului de invaliditate” se substituie cu cuvintele „a gradului de dizabilitate”.

5. La articolul 77 litera e), cuvintele „a copilului invalid” se substituie cu cuvintele „a copilului cu dizabilități”.

6. La articolul 85 alineatul (2), cuvintele „gradului de invaliditate” se substituie cu cuvintele „gradului de dizabilitate”, iar cuvintele „a copilului invalid” – cu cuvintele „a copilului cu dizabilități”.

7. La articolul 96 alineatul (4), textul „Pentru invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate”.

8. La articolul 97 alineatul (1), cuvintele „copii invalizi” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

9. La articolul 100 alineatul (4), cuvintele „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

10. La articolul 103 alineatul (6), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” – cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

11. La articolul 105 alineatul (2), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” – cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

12. La articolul 108 alineatul (4), cuvintele „copil invalid” se substituie cu cuvintele „copil cu dizabilități”.

13. La articolul 110 alineatul (4), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” – cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

14. La articolul 111 alineatul (4), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

15. La articolul 116 alineatul (4), cuvintele „copil invalid” se substituie cu cuvintele „copil cu dizabilități”.

16. La articolul 120 alineatul (2), cuvintele „copil invalid” se substituie cu cuvintele „copil cu dizabilități”.

17. Articolul 121:

la alineatul (1), cuvântul „nevăzătorii” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități de vedere severe”;

la alineatul (4), cuvintele „copil invalid” se substituie cu cuvintele „copil cu dizabilități”.

18. La articolul 128 alineatul (2), cuvântul „handicap” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

19. Articolul 183 alineatul (2):

la litera a), cuvintele „un invalid” se substituie cu cuvintele „o persoană cu dizabilități”;

la litera f), cuvintele „invalizii de război” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități de pe urma războiului”;

la litera j), cuvântul „invalizii” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”, iar cuvântul „invalidități” – cu cuvântul „dizabilități”.

20. La articolul 249 alineatul (2), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” – cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

21. La articolul 318 alineatul (2), textul „Invalizii de gradul I și II” se substituie cu textul „Persoanele cu dizabilități severe și accentuate”, iar cuvintele „copii invalizi” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

Art.XXX. – [Legea nr.190-XV din 8 mai 2003](#) cu privire la veterani (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.84–86, art.392), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 8:

la alineatul (1), cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”;

alineatul (2):

partea introductivă va avea următorul cuprins:

„Sînt recunoscuți drept persoane cu dizabilități de pe urma războiului.”

la literele a) și b), cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrați în grad de dizabilitate”;

la litera c), cuvintele „au devenit invalide” se substituie cu cuvintele „au fost încadrate în grad de dizabilitate”;

la litera d), cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrați în grad de dizabilitate”;

la litera e), cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrate în grad de dizabilitate”.

2. La articolul 10, cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrați în grad de dizabilitate”.

3. La articolul 11, cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrate în grad de dizabilitate”.

4. La articolul 14 alineatul (7), cuvintele „invalizi neangajați” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități neangajate”.

5. Articolul 15:

alineatul (1):

la litera c), cuvintele „un invalid de gradul I” se substituie cu cuvintele „o persoană cu dizabilități severe”;

la litera w), cuvintele „cealți invalizi de război” se substituie cu cuvintele „celelalte persoane cu dizabilități de pe urma războiului”;

la alineatul (2), cuvintele „au devenit invalizi” se substituie cu cuvintele „au fost încadrați în grad de dizabilitate”;

la alineatul (8), cuvintele „invalizi neangajați” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități neangajate”.

6. La articolul 16 alineatul (5), cuvintele „invalizi neangajați” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități neangajate”.

7. La articolul 18 alineatul (2), cuvintele „invalizilor de război decedați” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate”.

8. În cuprinsul legii, cuvintele „invalizi de război” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități de pe urma războiului”.

Art.XXXI. – [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130–134, art.415), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 58, alineatul (2¹) se completează în final cu textul: „Această prevedere nu se aplică în cazul în care persoana declarată de judecată ca fiind incapabilă contestă această hotărîre.”

2. La articolul 85 alineatul (1) litera k), cuvîntul „invalizilor”, în ambele cazuri, se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități”.

3. La articolul 104 alineatul (1), litera e) va avea următorul cuprins:

„e) în procedură specială, de declarare a incapacității sau de contestare a hotărîrii respective, persoana în privința căreia este intentată procedura de declarare a incapacității sau persoana care contestă o astfel de hotărîre, sau reprezentantul acestora; în celelalte cazuri, persoanele declarate incapabile, prin tutori;”.

4. La articolul 133 litera a), cuvintele „handicapului lor fizic sau mental” se substituie cu cuvîntul „dizabilității”.

5. La articolul 136 alineatul (1), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

6. Articolul 219:

în denumire, cuvintele „handicap fizic” se substituie cu cuvîntul „dizabilități”;

în textul articolului, cuvintele „mut sau surd” se substituie cu cuvintele „cu deficiențe de auz sau de vorbire”.

7. La articolul 260 alineatul (1), litera b) se completează în final cu textul „, cu excepția cazului în

care judecarea cauzei se referă la contestarea hotărîrii privind declararea incapacităţii”.

8. La articolul 267, litera b) se completează în final cu textul „ , cu excepţia cazului în care cererea se referă la contestarea hotărîrii privind declararea incapacităţii”.

9. La articolul 306 alineatul (1), textul „în prezenţa acesteia dacă sănătatea îi permite, a” se substituie cu textul „în prezenţa obligatorie a acesteia, excepţie de la această obligativitate constituie starea de sănătate nesatisfăcătoare certificată de către instituţiile medicale abilitate, în conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare, precum şi în prezenţa”.

10. La articolul 308 alineatul (2), după cuvintele „la cererea” se introduc cuvintele „persoanei declarate incapabile, a”.

11. La articolul 369 alineatul (1), litera d) se completează în final cu textul „ , cu excepţia cazului în care cererea depusă de persoana incapabilă se referă la contestarea hotărîrii privind declararea incapacităţii”.

Art.XXXII. – [Codul transportului feroviar nr.309-XV din 17 iulie 2003](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.226–228, art.892), cu modificările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. La articolul 20 alineatul (5), cuvintele „unei infirmităţi de muncă” se substituie cu cuvintele „unui accident de muncă”, iar cuvintele „în calitate de invalizi ca urmare a infirmităţii de muncă” – cu cuvintele „din cauza dizabilităţii ca urmare a accidentului de muncă”.

2. Articolul 106 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Calea ferată trebuie să adapteze cel puţin un vagon şi staţiile principale de tren pentru a permite accesul persoanelor cu dizabilităţi care utilizează fotoliul rulant şi să marcheze prin pavaj tactil contrastant căile spre peroanele de îmbarcare, ghişee sau alte utilităţi.”

3. La articolul 109, după cuvintele „şi veridice” se introduce textul „ , inclusiv prin montarea panourilor de afişaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu dizabilităţi vizuale şi auditive,”.

Art.XXXIII. – [Legea asistenţei sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42–44, art.249), cu modificările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, la noţiunea „risc social”, cuvîntul „disabilitate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

2. La articolul 7 litera i), cuvîntul „disabilităţi” se substituie cu cuvîntul „dizabilităţi”.

3. La articolul 15, alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) asistentul personal.”

Art.XXXIV. – Articolul 19 din [Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004](#) privind indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă şi alte prestaţii de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.168–170, art.773), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (1), textul „16 ani” se substituie cu textul „18 ani, dacă copilul cu dizabilităţi nu îşi exercită dreptul la muncă,”;

la alineatul (1¹) textul „16 ani”, în ambele cazuri, se substituie cu textul „18 ani, dacă nu îşi exercită dreptul la muncă,”.

Art.XXXV. – [Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 89 punctul 1) litera h), cuvintele „invalizi” şi „invalizilor” se substituie, respectiv, cu cuvintele „persoanele cu dizabilităţi” şi „persoanelor cu dizabilităţi”.

2. La articolul 190 alineatul (12), cuvintele „condamnatului i s-a stabilit gradul I sau II de invaliditate” se substituie cu cuvintele „condamnatul a fost încadrat în grad de dizabilitate severă sau accentuată”.

3. La articolul 212 alineatul (2), cuvintele „Condamnaţii invalizi de gradul I şi II” se substituie cu

cuvintele „Condamnații cu dizabilități severe și accentuate”.

4. La articolul 217 alineatul (3), cuvintele „copii invalizi” se substituie cu cuvintele „copii cu dizabilități”.

5. La articolul 228 alineatul (2), cuvintele „invalizilor de gradul I și II” se substituie cu cuvintele „condamnaților cu dizabilități severe și accentuate”.

6. La articolul 234 alineatul (4), cuvintele „condamnații invalizi de gradul I și II” se substituie cu cuvintele „condamnații cu dizabilități severe și accentuate”.

7. La articolul 239 alineatul (1), cuvintele „condamnații invalizi” se substituie cu cuvintele „condamnații cu dizabilități”.

8. La articolul 240 alineatul (2), cuvintele „invalizii de gradul I” se substituie cu cuvintele „condamnații cu dizabilități severe”.

9. La articolul 282 alineatul (4), cuvintele „Condamnații invalizi de gradul I sau II” se substituie cu cuvintele „Condamnații cu dizabilități severe sau accentuate”, iar cuvântul „invalizi” se substituie cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

Art.XXXVI. – La articolul 13 alineatul (6) din [Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005](#) cu privire la statutul militarilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.129–131, art.618), cu modificările ulterioare, cuvântul „invalidității” se substituie cu cuvintele „încadrării în grad de dizabilitate”.

Art.XXXVII. – [Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.131–133, art.679), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 13 alineatul (4), textul „deficiențe de auz (surde)” se substituie cu cuvintele „dizabilități auditive”.

2. La articolul 38, alineatul (2) se completează cu litera m) cu următorul cuprins:

„m) neasigurarea accesului persoanelor cu dizabilități auditive la emisiunile televizate de importanță majoră și de actualități, garantat prin interpretarea acestora în limbajul mimico-gestual, din contul radiodifuzorului, cel puțin 20 de minute din timpul zilnic de emisii ale serviciului de programe.”

Art.XXXVIII. – La articolul 3 din [Legea nr.352-XVI din 24 noiembrie 2006](#) cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.14–17, art.40), cu modificările ulterioare, la noțiunea „turism social”, cuvântul „handicap” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”.

Art.XXXIX. – La articolul 29 alineatul (1) litera r) din [Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006](#) privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32–35, art.116), cu modificările ulterioare, cuvântul „invalizii” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități”.

Art.XL. – [Legea nr.170-XVI din 19 iulie 2007](#) privind statutul ofițerului de informații și securitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.171–174, art.667), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 50:

la alineatul (1) litera b) liniuța a cincea, textul „copil invalid în vîrstă de pînă la 16 ani” se substituie cu textul „copil cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani”;

la alineatul (5), textul „copil invalid în vîrstă de pînă la 16 ani” se substituie cu textul „copil cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani”.

2. Articolul 55:

alineatul (5):

în partea introductivă, cuvintele „de invaliditate survenită” se substituie cu cuvintele „de încadrare în grad de dizabilitate”;

literele a), b) și c) vor avea următorul cuprins:

- „a) de 100% pentru persoanele cu dizabilități severe;
- b) de 80% pentru persoanele cu dizabilități accentuate;
- c) de 60% pentru persoanele cu dizabilități medii.”

la alineatul (6), cuvintele „pensia de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate”.

- 3. La articolul 59 alineatul (2), cuvîntul „handicap” se substituie cu cuvîntul „dizabilități”.
- 4. La articolul 60 alineatul (5), cuvîntul „handicap” se substituie cu cuvîntul „dizabilități”.

Art.XLI. – [Legea nr.133-XVI din 13 iunie 2008](#) cu privire la ajutorul social (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.179, art.625), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

- 1. Articolul 5 alineatul (1):

la litera b), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) îngrijesc un membru/membri ai familiei care necesită îngrijire din partea unei terțe persoane conform concluziei consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare publice;”.

- 2. Articolul 7 alineatul (2):

la litera d), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”;

la litera e), cuvintele „copil invalid” se substituie cu cuvintele „copil cu dizabilități”;

la litera f), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

- 3. La articolul 18 alineatul (1) litera a), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”.

Art.XLII. – Articolul 36 din [Legea nr.134-XVI din 13 iunie 2008](#) cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.120–121, art.470), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) În caz de încadrare în grad de dizabilitate în legătură cu exercițiul funcției, colaboratorului Serviciului i se plătește o compensație lunară, raportată la salariul lunar conform ultimei funcții deținute, în următoarele proporții:

- a) de 100% pentru persoanele cu dizabilități severe;
- b) de 80% pentru persoanele cu dizabilități accentuate;
- c) de 60% pentru persoanele cu dizabilități medii.”

la alineatul (6), cuvintele „Pensia de invaliditate” se substituie cu cuvintele „Pensia de dizabilitate”.

Art.XLIII. – [Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.143–144, art.587), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

- 1. Articolul 10 alineatul (3):

la litera d), textul „adaptarea muncii în funcție de persoană, în special în ceea ce privește proiectarea locurilor de muncă” se substituie cu textul „adaptarea locului de muncă în funcție de necesitățile persoanei, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități, în special în ceea ce privește adaptarea rezonabilă a locului de muncă”;

litera h) se completează în final cu textul „ , cu excepția cazurilor cînd acestea se referă la persoanele cu dizabilități”;

alineatul se completează cu literele j), k) și l) cu următorul cuprins:

„j) furnizarea de noi tehnologii și dispozitive de asistență, de instrumente și echipamente care să permită persoanelor cu dizabilități menținerea locului de muncă;

k) crearea și menținerea unor condiții igienice pentru viață și muncă;

l) propagarea odihnei active în rîndul salariaților.”

2. La articolul 18 alineatul (1), cuvintele „s-a stabilit gradul de reducere a capacității de muncă” se substituie cu cuvintele „s-a evaluat procentul capacității de muncă păstrată”.

Art.XLIV. – [Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008](#)

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3–6, art.15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 37 alineatul (7), cuvintele „persoanelor declarate invalizi de gradul I și de gradul II” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități severe și accentuate”.

2. La articolul 38 alineatul (6), cuvintele „persoanelor declarate invalizi de gradul I și de gradul II” se substituie cu cuvintele „persoanelor cu dizabilități severe și accentuate”.

3. La articolul 43 alineatul (1), litera g) se completează în final cu cuvintele „din cauza bolii, dizabilității ori altui factor”.

4. Codul se completează cu articolul 56¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 56¹**. Încălcarea legislației privind încadrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități

(1) Eschivarea sau refuzul de a încheia contract de muncă cu o persoană cu dizabilități care dispune de recomandări privind plasarea în câmpul muncii din partea instituției abilitate prin legislație se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Eschivarea sau refuzul persoanelor juridice de a repartiza locurile de muncă disponibile sau de a crea locuri noi de muncă pentru plasarea în câmpul muncii a persoanelor care și-au pierdut parțial capacitatea de muncă în urma unui accident de muncă sau au căpătat o boală profesională, la angajatorul respectiv, în urma cărui fapt au fost recunoscute ca persoane cu dizabilități, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale.

(3) Eschivarea sau refuzul persoanelor juridice care, conform statelor de personal, au 20 de salariați și mai mult de a rezerva locuri de muncă și de a angaja în câmpul muncii persoane cu dizabilități, în proporție de cel puțin 5 la sută din numărul total al salariaților, pe parcursul unui an financiar, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale.

(4) Necomunicarea agenției teritoriale pentru ocuparea forței de muncă de către angajatori, în termenul stabilit de legislație, a informației privind locurile de muncă rezervate pentru angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități, precum și a informației privind angajările persoanelor cu dizabilități efectuate la locurile de muncă rezervate,

se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Neîndeplinirea și nerespectarea normativelor în vigoare privind integrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități prin amenajarea și adaptarea rezonabilă a locurilor de muncă pentru a asigura accesul și folosirea acestora de către persoanele cu dizabilități

se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

5. În dispoziția articolului 71¹, după cuvintele „asistență medicală” se introduc cuvintele „ , , reabilitare medicală”.

6. La articolul 177, alineatul (2) se completează cu litera i¹) cu următorul cuprins:

„i¹) neasigurarea amenajării adecvate, conform normativelor în vigoare, a clădirilor, instalațiilor și încăperilor, inclusiv a celor de locuit, pentru a asigura accesul și folosirea lor de către persoanele cu dizabilități;”.

7. Codul se completează cu articolul 221¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 221¹**. Încălcarea legislației privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloacele de transport în comun

(1) Neîndeplinirea și nerespectarea normativelor în vigoare de amenajare și de adaptare a mijloacelor de transport în comun auto, electric urban, aerian, naval și feroviar pentru a asigura accesul și folosirea acestora de către persoanele cu dizabilități

se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu amendă de la 350 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neasigurarea de către persoanele juridice de drept public sau de drept privat, precum și de către persoanele cu funcție de răspundere din cadrul autorităților publice, a adaptării, rezervării și semnalizării prin semnul internațional a cel puțin 4% din numărul total al locurilor de parcare, dar nu mai puțin de 2 locuri, pentru parcare gratuită a mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități locomotorii în spațiile de parcare de pe lângă clădirile de utilitate publică, precum și în cele organizate,

se sancționează cu amendă de la 250 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

8. Articolul 227 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Nerespectarea normativelor în vigoare de construcție, de reparație și de reconstrucție a drumurilor, stațiilor, pasajelor și a comunicațiilor situate în zona drumului, a mijloacelor de dirijare a circulației rutiere, a pistelor pentru pietoni și a punților de trecere sau a căilor de acces la drumurile publice pentru a asigura accesul și folosirea lor de către persoanele cu dizabilități

se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 350 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

9. Codul se completează cu articolul 312¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 312¹.** Neasigurarea persoanelor cu dizabilități auditive cu un interpret mimico-gestual de către autoritățile publice

Neasigurarea comunicării între autorități și persoanele cu dizabilități auditive, după necesitate, cu serviciile acordate de către un interpret mimico-gestual se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

10. La articolul 407 alineatul (1), după cifrele „207” se introduc cifrele „ , 221¹”.

Art.XLV. – Articolul 61 din [Legea nr.320 din 27 decembrie 2012](#) cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.42–47, art.145) se modifică după cum urmează:

la alineatul (6):

în partea introductivă, cuvântul „invaliditate” se substituie cu cuvântul „dizabilitate”;

literele a), b) și c) vor avea următorul cuprins:

„a) de 100% – pentru gradul de dizabilitate severă;

b) de 80% – pentru gradul de dizabilitate accentuată;

c) de 60% – pentru gradul de dizabilitate medie.”

la alineatul (7), cuvintele „pensia de invaliditate” se substituie cu cuvintele „pensia de dizabilitate”.

Art.XLVI. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția articolului XLIV punctele 7 și 8, care vor fi puse în aplicare la expirarea a 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Andrian CANDU

Nr.201. Chișinău, 28 iulie 2016.